

De Meisje

Jaouad Alloul

Lannoo

Kus op zijn hoofd

December 2004

Een typische zondag

De zon scheen en ik kwam net terug van een romantisch weekendje met Joshua. Hij had me een foto gegeven, en een kaartje met daarop de allerliefste boodschap. Ik was verliefd, stapelverliefd. Ik kende hem nog maar net. Elf jaar ouder was hij. Niet zo lang geleden was ik negentien geworden – al voelde ik me soms nog vijftien, omdat ik nog thuis woonde.

‘Thuis’ was Antwerpen, op het Kiel, vlakbij *den Beerschot*. Voetbal zei me niks. Dat is altijd al zo geweest, daar leken de jaren van verstand geen verandering in te brengen. Ons huis lag in de schaduw van het voetbalstadion, in een eenrichtingsstraat met huizen die op elkaar leken en burens die je voortdurend in de gaten hielden.

Ik pakte mijn telefoon en belde Joshua. Zodra hij opnam, begon ik heel hard te huilen. Compleet verrast vroeg hij:

‘Maar wat is er? Wat is er toch?’

Ik vertelde wat er was gebeurd.

‘Pak je spullen in, ik kom je ophalen.’

Op de radio speelde net Queen met ‘I Want To Break Free’. Toepasselijk wel. Ik begon als een razende al mijn kleren in van die grote geruite ‘marokkanenzakken’ te stoppen. En ook al mijn schoenen, ik had echt ontzettend veel schoenen. De schoendozen liet ik achter; die namen te veel plaats in. Toen alles was ingepakt, gooide ik de zakken door het raam naar buiten. Joshua stond al te wachten naast zijn auto. Er was ook

een koffer, maar die nam ik via de trap mee naar beneden.

Vader, die in de woonkamer tv keek, had niks door. Tot het moment waarop ik de deur passeerde.

'Fan 3ad Bchi Bedik Valisa?'

'Ik heb wat kleren die te groot zijn. Ik ga ze aan vrienden verkopen.' Ik ging de woonkamer binnen en gaf hem een kus op zijn hoofd.

'Wat doe je nu?'

'Ja... Ik ga weg...'

'Ja, tot straks.'

'Tot ziens, vader.'

En toen ben ik vertrokken.

De drissia

Zomer 1992

Mijn naam is Idriss, de jongste telg uit een gezin van zeven. Gemaakt uit liefde in de zomer van 1984 in Marokko en te vroeg geboren in de lente van 1985 in België. Vader was in de wolken, want na één zoon en vijf dochters op een rij, was een tweede zoon een geschenk uit de hemel.

De gebeden waren verhoord, de knieën geschaafd. Bij sommige mannen niet alleen de knieën, maar zelfs ook het voorhoofd – tegen de haarlijn – van het knielen tijdens het gebed. Mijn vader had dat niet. Hij beweerde dat die mannen dat expres deden. Dat ze bij het knielen, wanneer hun hoofd de grond raakte, extra hard duwden om zo de vlek te creëren.

‘*Chouf a weldi, a salaat* moet je in stilte en sereniteit doen, voor jezelf! Niet voor de bevestiging door anderen of om te pronken met hoeveel en hoe hard je bidt.’

Hij had gelijk, want ondanks het feit dat hij die vlek níet had, was zijn jarenlange smeekbede voor een zoon verhoord. Nu was het aan mij om die hoge verwachtingen waar te maken.

De beste zijn, de braafste, de beleefdste...

Zolang ik me kon herinneren, wist ik dat ik een bom zou laten ontploffen binnen dit gezin. Ik dacht dat ik de enige was die zich zo voelde. Ik kende niemand die was zoals ik.

De eerste keer dat ik het doorhad was in Marokko, in de Drissia. Ik herinner me een lange baan waar veel auto's, bussen en taxi's reden. Zebrapaden waren er niet, mensen staken over in naam van Allah en hoopten dat ze niet zouden sterven. Als ze stierven, had het zo moeten zijn. We waren op

weg naar de markt met moeder en we stopten bij een dame en haar zoon. Hij was de mooiste jongen die ik ooit had gezien. Zijn amandelvormige ogen, zijn lange wimpers hadden een magnetisch effect op heel mijn lijf. Ik kon mijn ogen niet van hem afhouden.

Zou moeder iets doorhebben?

Een tik tegen mijn arm haalde me terug naar het hier en nu. Moeder en ik wandelden verder. Ik lachte nog snel naar hem en wist vanaf dat moment wat vlinders in je buik waren. Dat gevoel van onschuld dat je sneller laat ademen en een shot van adrenaline door je lijf jaagt, gewoon door in iemands buurt te staan. Vanaf dat moment voelde ik elke dag de tikkende tijdbom in mezelf. Ik heb hem nooit meer teruggezien, maar de Drissia blijft voor altijd van ons.

Awilii, geen maandstonden?

Winter 1994

Als kind was ik ervan overtuigd dat ik een meisje was. Ik leek ook op een meisje. Als ik met mijn moeder op straat mensen tegenkwam, dan zag je de twijfel in hun ogen: wat is het eigenlijk?

Hadda Weld Oula Bent?

'Is dat een jongen of een meisje?'

In plaats van 'Wat een lieve jongen!' of 'Wat een lief meisje!', zeiden ze altijd heel ongemakkelijk, met enige aarzeling in hun stem:

'Mooi... Heel mooi!'

We waren ook met veel kinderen, vijf meisjes en twee jongens. Dus mensen wisten meestal niet eens welk kind mee op stap was.

Mensen, mensen, mensen... Moeder was geobsedeerd door wat mensen van haar en van ons vonden. Als we naar mensen thuis gingen, moesten we netjes dag zeggen, gaan zitten en beleefd onze thee drinken. Een koek mochten we niet aannemen, die kruimelde. Stel je voor dat we het huis van de mensen vuil maakten. Onze familie stond bekend als een gezin dat in de pas liep. Allemaal beleefd en steeds het beste beentje voor, want moeder kwam altijd alles te weten.

'Tbarq' Allah!

Wat een prachtige kinderen, *tbarq' Allah!*

'Tbarq' Allah' wil zeggen: Geloofd zij God! Denk ik... Dat

hoorden we ontzettend vaak: ‘Wat een prachtige kinderen, tbarq’ Allah!’

We werden geprezen door vele mensen, als het toonbeeld van goede kinderen: welopgevoed en gehoorzaam.

Ik speelde nooit met mijn broer, maar altijd met mijn zussen. Vooral met mijn zus Aïcha. Aïcha en ik waren twee handen op één buik. Wij speelden nooit met mijn autootjes, maar altijd met Aïcha’s barbies en haar roze poppenhuis. Wacht, ik vergis me. Er was wel degelijk één auto waar we soms mee speelden... maar die diende dan om Barbie en Ken naar dat roze poppenhuis te rijden.

Op school werd ik gepest omdat ik altijd met de meisjes speelde. Zo was er een jongen in mijn klas, Ismaël, die het leuk vond om op de speelplaats voortdurend de bal tegen mij aan te schieten. Wanneer ik dan naar de juffrouw ging om dat te zeggen, vroeg zij aan hem:

‘Ismaël, heb jij de bal tegen hem aan geschopt?’

Waarop hij dan zei: ‘Nee. Nee, juffrouw, echt niet, ik schoot naar daar en toen kwam die per ongeluk op zijn gezicht. Hij liep tegen mijn bal! Dat was per ongeluk.’

De juffrouw keek mij dan schouderophalend aan: ‘Ja, als dat per ongeluk is, dan is dat niet expres, hè.’

En zo ging het elke keer. Maar op een bepaald moment had Aïcha gezien dat Ismaël mij in zijn vizier had, met een blik die maar één ding verraadde: ik ga zijn kop eraf schieten. In één tel vloog mijn zus naar Ismaël toe. Ondertussen veranderde ze, als een *transformer*, in een soort van monstertank om vervolgens op topsnelheid tegen Ismaël op te knallen. In mijn herinnering vloog hij zeker twee meter de lucht in om daarna keihard op de speelplaats neer te vallen. Fantastisch, die Aïcha. Al kreeg ik daarna ook van haar de volle lading: ‘Gedraag je als een jongen, Idriss!’

Aïcha was als een strenge moeder voor mij, vaak verstikkend, al voelde het geborgen en beschermend op de speelplaats waar ik me nooit echt veilig voelde.

Op school huilde ik nooit. Ik kropte alles op. Maar zodra ik

thuis kwam en mijn moeder zag, spoten de tranen uit mijn ogen alsof er ruitensproeiers in zaten. Ik barstte in stukken uiteen.

'3lach Ked Bkii?', vroeg mijn moeder.

'Ja, ik was op school op de speelplaats met een pop aan het spelen en toen pakte Ismaël mijn pop af', antwoordde ik met luide snikken en rooddoorlopen ogen.

'Med L3ebchi met die poppen.

L3eb voetbal, Khali Dek poppen met rust.'

Maar mijn hoofd stond helemaal niet naar voetballen. Ik vond poppen veel leuker. Nu begrijp ik dat het mijn moeders manier was om mij te helpen. Ze bedoelde eigenlijk: je moet een man zijn. Houd daarmee op, dan is dat opgelost. Maar zo simpel was het niet. Je kan je hart niet dwingen.

Zeker niet omdat ik niet eens besepte dat ik een jongen was, tot een van mijn zussen mij uitgebreid vertelde hoe de vork in de steel zat.

Elk jaar tijdens ons verblijf van twee maanden in Marokko gingen we ook twee weken naar de geboortestreek van mijn ouders: zanderig en droog platteland waar we water moesten halen met een ezel en bidons. Als het donker werd, brandden er overal vuurtjes, want elektriciteit bestond daar niet. Mijn dagen vulde ik hoofdzakelijk met kuikentjes achternazitten en met het verwennen van mijn zussen.

Je kon er gif op innemen: elk jaar werden drie van mijn zussen tegelijkertijd ongesteld. Het betekende een week lang afzien. Dat Marokkaanse platteland leek immers op het eerste gezicht wel charmant, maar in werkelijkheid was het er allesbehalve romantisch. Vader en moeder hadden nooit veel begrip voor het lijden van mijn zussen, dus zorgde ik ervoor dat ze niets tekortkwamen.

'Ik ben zo blij dat ik mijn maandstonden nog niet krijg', zuchtte ik, terwijl ik mijn zus' hoofd aaide. Ik was een jaar of acht. Mijn zus stikte bijna in haar lach en vertelde het aan mijn andere zussen.

'Awilii, jij bent geen meisje! Jij gaat nooit maandstonden krijgen.'

Ik zweeg. Opeens had ik het antwoord op de belangrijkste vraag die me sinds mijn vroegste herinneringen bezighield.

‘Ben ik dan geen meisje?’

‘Nee’, zei mijn zus. ‘Jij bent een jongen, Idriss. Jij hebt toch iets anders daar beneden?’

Ik durfde haar niet te zeggen dat ik mij wel vóelde zoals zij. Ik durfde niet toe te geven dat ik een meisje wilde zijn, want alle jongens op school waren hard, boertig en onbeleefd.

Toen mijn zussen mijn gezicht zagen, verstomde het lachen. Daarna legde mijn oudste zus rustig uit hoe het menselijk lichaam in elkaar zat.

Achteraf bekeken had ik maar weinig aan die uitleg. Mijn zus vertelde alleen de droge feiten – de biologie, maar niet de bijbehorende gedachten of gevoelens.

Ik vond de hele situatie verwarrend en pijnlijk. Ik begreep niet goed wat er nu zo grappig was geweest. Mijn uitspraken bereikten al snel mijn moeder, die heel duidelijk was in haar bewoordingen.

Samengevat:

1. Dit vertellen we niet aan je vader.
2. Je brengt veel te veel tijd door met je zussen.

Na het voorval liet mijn moeder er geen gras over groeien. Ze stuurde mij meteen naar Abdelilah, de buurjongen die aan de overkant woonde. Hij was vier jaar ouder en een stuk groter dan ik.

Abdelilah was cool. Wanneer ik dagdroomde, kon hij me terug naar de realiteit halen door iets heel stoers te doen. Dan sprong hij uit een boom of maakte hij een handstand die hij liet overgaan in een indrukwekkende overslag.

In Marokko werd ik minder gepest, al waren er ook daar mensen die op ons neerkeken omdat we uit het buitenland kwamen. Dat ik me als een meisje gedroeg, was er minder een probleem. Abdelilah zei altijd:

‘Jij bent Idriss en jij bent zoals je bent.’

Als er andere jongens bij kwamen, voelde ik hoe hij me

beschermd en ervoor zorgde dat ik lekker mezelf kon blijven. De zomers in Marokko waren voorgoed veranderd. Moeder had gewild dat ik harder werd, maar de roze wolk rond mij verraadde dat ik niet zoals andere jongens was. Abdelilah was lief voor mij. Ik had eindelijk een beste vriend.

Verse khobz

Herfst 1995

Onder het aanrecht stond een grote houten kom. Iedereen wist: als die tevoorschijn werd gehaald, ging moeder vers brood maken. Ze was de koningin van de keuken en werd dikwijls als culinaire hulplijn ingeschakeld bij trouwfeesten.

Het eerste wat ze mij aanleerde was een eitje bakken in olijfolie, gekruid met een beetje komijn. (Voor de allerbeste ervaring moet je het rechtstreeks uit de pan eten.)

Ik toonde me een snelle leerling en toverde al snel allerlei lekkers op tafel. Hoewel ze er niets van zei, was moeder zichtbaar trots op mijn kookkunsten.

De eerste keer dat ik *khobz* maakte, was moeder er zelfs niet bij. Ze was op bezoek bij een buurvrouw en ik besloot haar bij haar terugkeer te verrassen met een lekker vers brood, dat nog nagloeide van de warmte in onze oven. Terwijl ik bezig was, leek het wel alsof zij over mijn schouder meekeek. Net als moeder spoelde ik de grote houten kom eerst even uit met water. Alles wat in de kast stond, reinigde zij met water, ook als er geen vuiltje te zien was. Zo was moeder, en zo volgde ik haar voorbeeld.

Ik droogde de kom af en begon, met precies twee kilo bloem. Vervolgens maakte ik een kuiltje in het midden en verpulverde er de droge gist in. Zout en suiker aan de zijkanten...

Ik gooide licht overmoedig alles bij elkaar, tot ik opeens besepte dat ik niet echt wist hoeveel water moeder exact

toevoegde. Licht in paniek, bedacht ik me plots dat moeder hiervoor altijd de grote theeglazen uit de kast haalde. Een vijftal van die glazen, schatte ik. Terwijl ik het water in het kuiltje van de bloem goot, herinnerde ik me moeders wijze raad.

'Lmaa Lkxso Ikoun Shwiija Skhon.'

Die eerste twee glazen kreeg ik er niet meer uit, maar gelukkig zorgde ik ervoor dat het water uit de drie volgende glazen een beetje warmer was. Ik begon de gist met het water te mengen. Net zoals moeder, nam ik telkens een beetje bloem van de zijkant van het kuiltje. Intussen bleef ik maar over mijn schouder kijken, in de hoop dat moeder nog niet thuis zou komen.

Het doel was twee broden mooi onder een theedoek waaronder ze konden rijzen. Terwijl ik met mijn handen door de ingrediënten in de grote houten kom ging, werd de massa langzaam aan papperig. Ik voelde al heel snel dat ik nog een glas water nodig had. Geheel volgens het boekje, want ik wist dat moeder dit ook vaak deed.

Ik haalde het welgevormde deegje uit de kom, strooide wat meel over de tafel en startte met kneden. Lekker fors, net zoals moeder het altijd aanpakte, al waren mijn handen lang niet zo krachtig als de hare. Meer nog, haar met henna versierde vingertoppen die door het deeg gingen, hadden iets betoverends en rustgevends. Het hield me niet tegen om er vol voor te gaan: ik wilde moeder trots maken. Ik wist dat ze dit echt niet zou verwachten.

Nadat ik het deeg een flinke tien minuten had gekneed, haalde ik in de kelder de houten plank waar het brood op zou rijzen. Twee prachtige bolletjes op een wit vlak, elk bedekt met een doek die moeder daarvoor speciaal had laten maken. Het typeert haar ten voeten uit: geen half werk. Om het rijzen een handje te helpen, ging de plank dan boven de oven. Niet de oven van het gasfornuis, maar een grotere oven die op een gasfles draaide. Het standaard bakoventje in de keuken was immers veel te klein voor een Marokkaans gezin van negen, dus hadden we een tweede oven waarin

we broden en Marokkaanse koekjes konden bakken. Terwijl ik de dikke stof over de twee bolletjes deeg drapeerde, kwam moeder thuis.

Als de voordeur opengaat, kijk je vanuit de gang recht de keuken in. Moeder zag dus net hoe ik de plank nam om hem boven op de oven te leggen. Ik draaide me om, ze keek me aan, er viel een rust over haar en ze glimlachte. Ik glimlachte terug en ze vroeg me:

'Ach Ked Dir?'

'Ik heb brood gemaakt.'

Ze sloot de deur, liep de keuken in, legde haar hoofd op mijn hand en zei:

*'Allah irdā 'alīk,
wat ben je toch een goede jongen.'*

'Waarom heb je dat gedaan?'

'Ik wilde je verrassen en ik wilde laten zien dat ik het ook kan. Ik denk dat ik kok wil worden.'

'Cuzina Fransawija, Ki Khtajou veel alcohol.'

'Ik weet het moeder.'

'Zal ik het brood in de gaten houden?'

'Ntaja Bchi Ce L3eeb.'

'Mag ik tv kijken?'

'Oké, Bchi Chouf Tilverision!... Idriss.'

'Ja, mama.'

'Med Sma3chi Ldik Lwald Fil Medrasa.'

'Je moet je niet laten pesten door de kinderen op school. Kom voor jezelf op.'

Ik zweeg even.

'Oké, mama, maar soms is dat heel moeilijk.'

*'Ik weet het A Zin Djali,
maar blijf desondanks steeds voor jezelf opkomen.'*

Vieze, vuile homo!

Lente 1997

Iedere twee weken ging vader naar de kapper en dan mocht ik hem vergezellen. Eén van die zeldzame momenten samen. Terwijl er duchtig geknipt en geschoren werd, dronken de aanwezigen koffie en thee en filosofeerden ze heel zwaar over het leven. Ik werd altijd ontzettend nerveus van al die Marokkaanse mannen die zo mannelijk mogelijk met elkaar zaten te praten.

Wili, stel je voor dat ze mijn gedachten kunnen lezen, of dat ze kunnen horen dat ik aan allerlei dingen denk waar alleen meisjes aan mogen denken.

Maar vader stond erop dat ik met hem meeding, zeker sinds moeder hem had gevraagd zich meer over mij te ontfermen.

Het was best even wachten, maar de kapper stelde vader gerust: hij was zo aan de beurt. Niet zoveel later nam hij plaats in de kappersstoel. Terwijl de kapper zijn schaar in de aanslag bracht, knikte vader goedkeurend naar een bord met koekjes: het signaal dat ik er eentje van de stapel mocht nemen. Als we met zijn tweeën op stap waren, was vader vaak veel minder streng dan moeder. Het gebeurde meer dan eens dat de gedachte me overviel wie ik nu eigenlijk leuker vond. Vader of moeder?

Grappig hoe de moeilijke vragen des levens verdwijnen als je mond vol zit met zandkoekjes met poedersuiker, gevuld

met dadelpasta. Deze overheerlijke koekjes waren geboren uit de warme handen van een liefhebbende moeder, dat proefde je. Gelukkig maar, want al te vaak is het een of andere keten die deze juweeltjes in bulk produceert en verprutst.

Terwijl ik het koekje zorgvuldig van alle poedersuiker ontdeed, zag ik vader al in mijn richting kijken. Moeder had hem goed getraind. Ik lachte hem vrolijk toe en zo smolt hij voor zijn jonge belofte. Vervolgens begon ik de randen van het koekje op te eten om te eindigen met de vulling: de verrukkelijke dadelpasta.

Terwijl ik me met de nodige zorg en focus aan mijn koekje wijdde, hoorde ik mijn vader druk praten over een jongen die in Hoboken woonde.

‘Ik voel mee met zijn vader, dat hij zo’n zoon heeft, wat een schande’.

De kapper knikte: ‘Het is een dochter nu, ze is zelfs op televisie gekomen om erover te spreken’.

Ik wist onmiddellijk over wie ze het hadden: een Marokkaanse jongen die zich had laten opereren om zo een vrouw te worden. Ik had die bewuste aflevering van Jambers ook gezien. *Woullah*, toen ik die reportage op televisie zag, ontplofte er iets in mijn hoofd. Ik was ervan overtuigd dat mijn probleem opgelost zou zijn als ik hetzelfde deed. Dan kon ik net zoals mijn zussen rokjes dragen, en lippenstift, en hakken, en... dan zou ik jongens leuk mogen vinden.

Toen we een paar weken later opnieuw bij de kapper zaten, waren ze weer over die jongen bezig. Dat hij een homo was. Een vieze vuile homo. Ik kende dat woord, homo, natuurlijk wel, omdat ze het op school soms naar mij riepen. Al wist ik om eerlijk te zijn niet goed wat het betekende.

Nooit zal ik vergeten hoe de mannen in de kapsalon hem vervloekten. Ze wensten hem letterlijk de dood toe, omdat hij schande had gebracht over zijn familie en zijn gemeenschap. Ik voelde hun afschuw door mijn lijf gieren en wist: wat ze over hem zeggen, gaat ook over mij.

Wortels

Zomer 1997

Zodra mijn vader destijds de kans kreeg om in België aan de slag te gaan, twijfelde hij geen ogenblik. Brussel vond hij niks, dus toen hij hoorde dat er in Antwerpen veel werk was, verhuisde hij meteen. Hij kwam terecht in het Kiel, een levendige wijk niet ver van de staalfabriek. Voor mijn vader en vele van zijn lotgenoten gold hetzelfde advies: 'Zoek Madame Française. Ze heeft kamers en zal een goed woordje voor je doen bij de staalfabriek.' Na drie jaar hard werken in de fabriek kwam ook mijn moeder naar België.

De band met het moederland bleek echter onverbreekbaar. Elke zomer gingen vader en moeder samen met ons terug naar Marokko om de batterijen op te laden en geliefden te overladen met geschenken.

Mijn ouders waren voor honderd procent gelijkwaardig: ze vloekten evenveel, riepen even hard en ze wisten elkaar meer dan eens op te naaien. Iedere keer weer waren mijn zussen en ik daarvan de bevoorrechte getuigen. Wat je ook deed, je mocht vooral níét hun richting uit kijken. Geen probleem voor mijn broer, die op zijn achttiende al naar Leuven was vertrokken om er te studeren. Hij liet het schouwspel met plezier aan zich voorbijgaan.

Hoe dan ook, een gezin van ons kaliber kan je vergelijken met een overheidsinstelling. Door de jaren heen was er een duidelijke hiërarchie ontstaan, een piramidesysteem met voorkeursbehandelingen en glazen plafonds. Van de deuren

die mijn broer en zussen hadden geopend, plukte ik de vele vruchten. Ik mocht weleens naar de cinema of de McDonald's – dingen waar zij halve revoluties voor hadden moeten ontke-
tenen. Tegelijkertijd was ik ook vaak de dupe van dingen die helemaal niet mij, maar mijn broer of zussen waren over-
komen. Zo mochten Vlaamse vrienden alleen aan de deur
komen: tot daar en niet verder. Die regel werd ingevoerd,
omdat mijn zus niet binnen had gemogen bij een Vlaams
gezin, het avondeten stond er namelijk al op tafel. Toen dit
mijn moeder ter ore kwam, was ze meer dan ooit overtuigd:
we moesten de Vlamingen respecteren, maar als wij niet bij
hen binnenmochten, hoefden zij bij ons ook niet te komen
aankloppen.

Wie stuurt er nu een kind weg?
Zet toch gewoon een bordje bij.

Het illustreerde mijn ouders ten voeten uit: streng maar
rechtvaardig, steeds met een grote bezorgdheid over het
behoud van onze cultuur. Ze hechtten veel belang aan het
onderhouden van ons geloof, met het gebed als zwaard. Daar-
om was de jaarlijkse reis naar Marokko ook zo belangrijk.

Ik was een lief kind. Helpen in het huishouden deed ik al heel
vroeg.

Mijn moeder zei me altijd: 'Kijk, ik heb je broer te vrij
gelaten en nu weet hij zelfs niet hoe hij een ei moet bakken.
Jij gaat gewoon meehelpen met je zussen.'

Het bleef niet bij huishoudelijke taken. Mijn vader vond
zichzelf een ware doe-het-zelver – dus was ik zijn kleine
assistent. Het plaatsen van het bagagerek op onze auto was
een vast ritueel. Ik hielp hem iedere zomer trouw bij het
installeren ervan. Ieder jaar opnieuw hetzelfde bagagerek.
Ieder jaar opnieuw dezelfde activiteit met vader. Het was het
startschot van onze vakantie naar Marokko, de slotsom van
een schooljaar waarin er weer hard gewerkt was.

Frankrijk, Spanje, de boot op en *destination arrivée* in

Tanger. Een ideale vakantiebestemming! Zowel de Middellandse Zee als de Atlantische Oceaan. *What more could I ask for?* De zeemeermin in mezelf was iedere keer weer razend enthousiast.

Vader was trouwens vijftig jaar ouder dan ik, dus qua *bonding* mocht ik misschien niet te veel van hem verwachten. Ik was al blij dat we ons jaarlijks momentje met het bagagerek hadden. Mijn vader zwoer bij dat rek, hoezeer het grijze ijzer al had afgezien door weer en wind te moeten trotseren. Het hele jaar lag het bagagerek opgeslagen in het tochtige tuinhok van mijn oudste zus – wat mij betreft de oorzaak van de abominabele staat waarin het verkeerde. Ik weet nog hoe mijn vader naar me keek toen ik deze gedachte met hem deelde.

‘Daba Weliti Expert?’

‘Ben je nu een expert geworden?’

Als er geen roest te zien is,
is het dus nog niet naar de kloten.’

‘Khalid!’, riep mijn moeder dan. (Logisch, want zo heet mijn vader.) ‘Let op je taal! Wat zijn dat voor manieren!’

‘Ah zo, Salima’, antwoordde vader telkens, ‘alsof jouw mond altijd overloopt van rozenwater.’

‘Baraka Me Had Zda3,
zorg gewoon dat het klaar is voor het donker.’

Niet alleen was vaders smeekbede uitgekomen om nog een zoon te krijgen, maar ook zijn gebed om met prepensioen te gaan werd verhoord. Al was dat eerder noodzaak. Het jarenlange werken in een staalfabriek, waar ze rijkelijke warme maaltijden serveerden in combinatie met de veel te zoete en vette Marokkaanse eetcultuur, hadden ervoor gezorgd dat mijn vader het hele jaar door zeven maanden zwanger leek. Dus kwam mijn hulp bij het bagagerek goed van pas.

De auto was een Toyota Hiace. Met drie banken voor drie personen en met als kers op de taart kussentjes en gordijntjes met bloemetjesmotief. De voorste bank liet naast vader maar één andere persoon toe. De ruimte tussen hem en de passagier was voor allerhande snacks. De middelste bank van drie

was voor moeder en twee van mijn zussen. Op de laatste bank zaten we met zijn drieën bij elkaar gepropt.

Er was voor niemand beenruimte. Behalve voor moeder, want zij had reuma. De *pièce de résistance* op het dak: het volgestouwde bagagerek, mooi strak ingepakt met een gigantisch, oranje plastic zeil dat werd samengehouden door een blauw koord met knopen, vakkundig gelegd door *yours truly*.

Hoewel ik van roadtrips hou, werd de plaatsvervangende schaamte steeds groter naarmate ik ouder werd. Ik droomde van andere oorden waar ik niet naar het toilet hoefde op vieze tankstations. En dan heb ik het nog niet eens over de boot, waar we met veel te veel mensen opeengepakt zaten.

‘Moet er altijd zoveel mee!?’ riep mijn moeder onder een stralende zon – trouw op haar post in die warme droge zomer van 1997 – terwijl ik in de stoffige hitte de stapels koffers bleef aandragen.

‘*Salima, Dokhli Fi Sok Rasek.*

Jij uw afdeling, ik de mijne’,
maakte vader haar snel duidelijk.

Mijn ouders hadden na al die jaren heen-en-weer reizen naar Marokko een heel systeem uitgewerkt dat ze in vijf dagen tijd uitrolden. De vijfde dag telde eigenlijk niet mee, want dan vertrokken we om drie uur ’s nachts zodat we voor de spits in Parijs waren. Naarmate de jaren vorderden, werden vader en moeder alsmaar trager, al zagen zij dat anders: ‘Het is jullie schuld dat we altijd te laat zijn.’

Het systeem ging als volgt:

- Moeder pakte alles in en bereidde de maxi-koelbox voor.
- Vader bevestigde het bagagerek en laadde alles mooi in en op de auto, als een volleerd tetrisspeler. Van kleding tot allerhande spullen, mijn vader nam het allemaal mee om te verkopen in Marokko.
- Elk jaar dezelfde discussie dat het niet zou passen, en elk jaar minder beenruimte voor ons.

Ondanks het feit dat we ontieligelijk vroeg waren vertrokken, waren we toch nog te laat.

‘We gaan vastzitten rond Parijs.’

‘Nee, we gaan niet vastzitten rond Parijs.’

‘Toch wel.’

‘Ik garandeer je dat we deze keer niet gaan vastzitten rond Parijs.’